

КОНСТИТУЦІЙНИЙ СУД УКРАЇНИ
01033 Україна м. Київ
вул. Жилянська, 14. inbox@ccu.gov.ua

Суб'єкт права на конституційне звернення:

Божескул Сергій Васильович

Відомості про представника особи
уповноваженого за довіреністю:

Фокій Богдан Васильович

КОНСТИТУЦІЙНЕ ЗВЕРНЕННЯ

1. між _____, та _____ укладено шлюб, який зареєстровано у відділі державної реєстрації актів цивільного стану міського управління юстиції,

2. _____ уклав кредитну угоду з _____ регіональним відділенням Державного фонду сприяння молодіжному житловому будівництву за умовами якої отримав кредит у сумі _____ на будівництво житла загальною площею кв.м., за адресою:

3. _____ дружина _____ суб'єкт підприємницької діяльності - фізична особа.

4. від _____ шлюбу народилася донька -

5. Відповідно до пункту 23.1. рішення V скликання 19 сесії _____ міської ради члену садівничого товариства, безкоштовно було передано у приватну власність земельну ділянку _____ в садівничому товаристві _____ на вул. _____ площею _____ га для ведення садівництва.

6. _____ на вищевказану земельну ділянку видано Державний акт на право власності.

7. рішенням виконавчого комітету _____ міської ради . оформлено _____ право приватної власності на квартиру _____ у житловому будинку по вул. _____

8. _____ проведено державну реєстрацію _____ права приватної власності на квартиру, а також на нежиле приміщення розташоване у житловому будинку

20. Ухвалою районного суду об'єднано для розгляду в одному провадженні цивільну справу за за позовом про поділ спільного майна подружжя із справою за позовом про визнання майна об'єктом спільної сумісної власності подружжя та його поділ. Справі було присвоєно єдиний номер -

21. приватним нотаріусом міського нотаріального округу області видано довідку і якою посвідчено той факт, що давав згоду дружині на купівлю та укладення договору купівлі-продажу земельної ділянки за адресою міською радою та набуття цього нерухомого майна у спільну сумісну власність подружжя (див. Додаток № 34).

22. Рішенням районного суду позовні вимоги про поділ майна подружжя задоволені частково, особисту власність в рахунок поділу виділено

в решті позовних вимог відмовлено.
Зустрічну позовну заяву про поділ спільного майна подружжя задоволено частково, у власність виділено

власність виділено що знаходиться по загальною площею у тому числі житловою вартістю

всього майна на загальну суму на користь стягнуто грошову компенсацію за різницю в частках вартості майна подружжя в розмірі В решті позовних вимог відмовлено. Припинено право спільної сумісної власності на рухоме та нерухоме майно, що придбане в шлюбі. Вирішено питання про стягнення судових витрат.

23. Рішенням апеляційного суду області змінено рішення районного суду, зазначено резолютивній частині рішення вартість виділеного

зазначеної

виключено з переліку виділеного

Змінено розмір стягнутої грошової компенсації частки в майні подружжя: стягнуто

В решті рішення залишено без змін.

районного суду

24. Ухвалою Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ року відмовлено у відкритті касаційного провадження за моєю касаційною скаргою на рішення судів першої та апеляційної інстанції.

25. до Верховного Суду України із заявою про перегляд судових рішень у цивільній справі у зв'язку з тим, що суд касаційної інстанції допустив неоднакове застосування одних і тих же норм матеріального права у подібних правовідносинах за схожих фактичних обставин справи.

26. Ухвалою Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ заяву задоволено. Колегія суддів ухвалила допустити до провадження Верховного Суду України дану справу про перегляд ухвали судді Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від У зазначеній ухвалі судом касаційної інстанції було встановлено, що ним допущено неоднакове застосування норм статей 57, 60, 61 СК України, що потягло ухвалення різних за змістом судових рішень у подібних правовідносинах (див. Додаток № 45).

27. Ухвалою Верховного Суду України відкрито провадження у цій справі.

28. до Науково-консультативної ради при Верховному Суді України надійшов науковий висновок доктора юридичних наук, професора, члена Науково-консультативної ради при Верховному Суді України - підготовлений ним, за дорученням Верховного Суду України, відповідно до пункту 3 частини 2 статті 360-1 Цивільного процесуального кодексу України та статті 46 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» щодо норми матеріального права, яка неоднаково застосована судом касаційної інстанції у подібних правовідносинах, у справі за позовом

про визнання майна об'єктом спільної сумісної власності подружжя та його поділ; за зустрічним позовом про поділ спільного майна подружжя. Зазначений науковий висновок, який повністю підтвердив обґрунтованість про перегляд судового рішення у зв'язку з неоднаковим застосуванням, судом касаційної інстанції, одних і тих же норм матеріального права у подібних правовідносинах, було передано до Верховного Суду України для врахування при розгляді даної цивільної справи (див. Додатки № № 47 - 49).

29. Постановою Верховного Суду України відмовлено у задоволенні заяви про перегляд ухвали Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ. Вказана постанова Верховного Суду України є остаточною і оскарженню не підлягає.

30. ТРЕТЄ ПРОВАДЖЕННЯ.

31. до суду з позовом про визнання недійсним договору купівлі-продажу спірного автомобіля марки

так як моя колишня дружина

діявши недобросовісно з метою зменшення обсягу спільно набутого майна

подружжя, до моменту його розподілу, умисно відчужила вказаний транспортний засіб своєму батькові

32. Рішенням районного суду позов задоволено частково, визнано недійсним договір купівлі-продажу транспортного засобу повернуто сторони в попередній стан; повернуто автомобіль

Вказане рішення суду вступило в законну силу та набуло статусу остаточного.

33. Вважаю, що зміст вищевказаних судових рішень, що набрали законної сили, та які прийняті в рамках другого цивільного провадження (див. п.п. 17-29 вище), свідчить про наявність неоднозначного застосування положень частини першої та другої статті 60, частини другої статті 61 Сімейного кодексу України, що призвело до порушення конституційних прав і свобод.

34. Відповідно до статті 94 Закону України «Про Конституційний Суд України» - підставою для конституційного звернення щодо офіційного тлумачення Конституції України та законів України є наявність неоднозначного застосування положень Конституції України або законів України судами України, іншими органами державної влади, якщо суб'єкт права на конституційне звернення вважає, що це може призвести або призвело до порушення його конституційних прав і свобод.

35. На виконання вимог пункту 2 частини другої статті 42 Закону України «Про Конституційний Суд України» визначаю свого представника, якому доручаю представляти свої інтереси у конституційному провадженні в Конституційному Суді України, та підтверджую такі його повноваження шляхом подання нотаріально посвідченої довіреності. Таким представником є Фокій Богдан Васильович, який мешкає

36. На виконання вимог частини 2 пункту 4 статті 42 Закону України «Про Конституційний Суд України» зазначаю відповідне обґрунтування у необхідності в офіційному тлумаченні частини першої та другої статті 60, частини другої статті 61 СК України.

37. При ухваленні рішення районного суду , рішення апеляційного суду області ухвали Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ (див. Додатки № № 39,41,43), суди виходили із того, що оскільки спірне нежитлове приміщення та земельна ділянка під ним придбана для здійснення підприємницької діяльності та за кошти, отримані нею від підприємницької діяльності, на спірні об'єкти нерухомості: нежитлову будівлю та земельну ділянку не розповсюджується режим спільного сумісного майна подружжя.

38. Такий висновок судів був зроблений незважаючи на наявні нотаріально посвідчені заяви надані нотаріусу при укладенні договорів купівлі продажу, як нежитлового приміщення так і земельної ділянки у відповідності до ст. 60, 65 СК України, у яких зазначено, як чоловік покуштя надав згоду на придбання цього майна, що ці договори укладені в інтересах сім'ї, згода на придбання майна за рахунок спільних коштів міститься в абзаці 3 пункту 7 договору купівлі-продажу гаража та пункті 10.1 договору купівлі-продажу земельної ділянки

де зазначено, що сторонам роз'яснено нотаріусом зміст ст. ст. 60, 65 СК України (див. Додаток № 9, 13).

39. Тобто, договори купівлі продажу, як нежитлового приміщення, так і земельної ділянки, укладені з _____, за згодою її чоловіка в інтересах сім'ї. Крім того, при укладенні договору купівлі-продажу нерухомого майна _____ покупець _____ діяла як фізична особа, а при укладенні договору купівлі-продажу нерухомого майна _____ покупець діяла в якості суб'єкта підприємницької діяльності – фізичної особи.

40. З урахуванням судової практики застосування статей 57, 60, 61 Сімейного кодексу України у подібних правовідносинах, вбачається, що рішення _____ районного суду _____, рішення Апеляційного суду _____ області ухвала Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ _____, якою залишено без змін рішення судів першої та апеляційної інстанції, суперечить, наступним судовим рішенням, які вступили в законну силу та є остаточними:

41. Так, колегія суддів судової палати у цивільних справах Апеляційного суду області у своєму рішенні _____ (№ судової справи за даними Єдиного державного реєстру судових рішень (надалі ЄДРСР) - 2-14/12, № рішення за даними ЄДРСР - 25692865 дійшла наступних висновків :

«...Відповідно до договору купівлі-продажу від 21.12.2004 р. посвідченому приватним нотаріусом Слов'янського міського нотаріального округу, продавець ОСОБА_5 продала, а покупець ОСОБА_2 купила 15/100 часток приміщень та споруд дитячого оздоровчого табору, що знаходяться у АДРЕСА_1, продаж здійснено за 151048 грн, які покупець сплатив продавцю повністю. / а.с. 111/ Вбачається, що при укладанні договору купівлі-продажу ОСОБА_2 діяла як фізична особа, договір не містить будь-яких посилань на фізичну особу-підприємця або реквізити підприємця.

При укладанні вказаного договору ОСОБА_1, будучи чоловіком покупця ОСОБА_2, давав згоду своїй дружині на купівлю вказаного об'єкта нерухомості за гроші, які набуті під час шлюбу та є предметом спільної сумісної власності. / а.с. 110/.

За таких підстав висновок суду першої інстанції про те, що спірний об'єкт нерухомості був придбаний ОСОБА_2 як фізичною особою-підприємцем не є спільною сумісною власністю подружжя є помилковим...»

«...Ті обставини, що ОСОБА_2 з 1999 року зареєстрована як фізична особа-підприємець, у 2007 році спірне майно за договором оренди нею передано в строкове платне користування ОСОБА_8 не є підставою для висновку про те, що спірне нерухоме майно належить позивачці ОСОБА_2 як фізичній особі-підприємцю...»

«...Законом презюмується, що будь-яке майно, набуте подружжям за час шлюбу, належить дружині та чоловікові на праві спільної сумісної власності. Стаття 61 СК України підтверджує існування факту спільної сумісної власності подружжя, доки не доказано інше кимось із подружжя. Позивачкою ОСОБА_9 не доведено, що придбане нею під час шлюбу як фізичною особою майно, є її особистою власністю...».

42. Колегія суддів судової палати у цивільних справах Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ, залишаючи без змін вищевказане рішення Апеляційного суду Донецької області від 21 червня 2012 року, у своїй ухвалі від 11 грудня 2013 року (справа № 6-32299св13, № рішення у ЄДРСР - 35949849) зазначила наступне:

«...Згідно зі ст. 60 СК України майно, набуте подружжям за час шлюбу, належить дружині та чоловікові на праві спільної сумісної власності незалежно від того, що один з них не мав з поважної причини (навчання, ведення домашнього господарства, догляд за дітьми, хвороба тощо) самостійного заробітку (доходу). Вважається, що кожна річ, набута за час шлюбу, крім речей індивідуального користування, є об'єктом права спільної сумісної власності подружжя.

Матеріали справи не містять доказів того, що спірне майно, яке придбано ОСОБА_2 під час шлюбу є її особистою власністю як фізичної особи-підприємця...».

43. Колегія суддів судової палати у цивільних справах Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ в ухвалі від 23 січня 2013 року (справа № 6-39768ск12, № рішення у ЄДРСР - 28842840), якою скасовано рішення апеляційного суду та залишене в силі рішення першої інстанції, дійшла до наступного висновку:

«...Так, вирішуючи позов, апеляційний суд не звернув уваги на те, що виникнення режиму спільної сумісної власності подружжя на все придбане за час шлюбу майно презюмується, доки інший з подружжя не довів іншого, тобто діє презумпція спільного майна подружжя.

Пославшись на те, що майно використовується позивачем як фізичною особою - підприємцем, тому воно не є об'єктом спільної сумісної власності подружжя, апеляційний суд при цьому не врахував, що право власника використовувати своє майно для здійснення підприємницької діяльності, крім випадків встановлених законом, є одним із видів розпоряджання власністю та законом можуть бути встановлені умови використання власником свого майна для здійснення підприємницької діяльності (ст. 320 ЦК України).

При цьому, суд апеляційної інстанції не врахував, що приватне підприємство (або його частина) засноване одним із подружжя, - це окремий об'єкт права спільної сумісної власності-подружжя, до якого входять усі види майна, у тому числі вклад до статутного капіталу та майно, що виділене з їх спільної сумісної власності, і це дає підстави для висновку про те, що статутний капітал та майно приватного підприємства, сформовані за рахунок спільної сумісної власності подружжя, є об'єктом їх спільної сумісної власності.

Зазначена правова позиція викладена в рішенні Конституційного Суду України від 19 вересня 2012 року № 17-рп-2012 у справі за конституційним зверненням приватного підприємства «КІО» щодо офіційного тлумачення положення частини першої статті 61 Сімейного кодексу України.

Отже, апеляційний суд не врахував, що використання позивачем нерухомого майна, придбаного ним під час перебування у зареєстрованому шлюбі з відповідачкою, для зайняття підприємницькою діяльністю, не змінює статус цього майна як спільного сумісного майна подружжя...».

44. Колегія суддів судової палати у цивільних справах Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ в ухвалі від 23 листопада 2011 року, (справа № 6-18405св11, № рішення у ЄДРСР - 20204899) якою залишене в силі рішення апеляційного суду, дійшла до висновку :

«...під час перебування у шлюбі ОСОБА5, яка на час купівлі спірного комплексу була фізичною особою-підприємцем, придбала 20/100 частин комплексу торгових павільйонів павільйон № 2, загальною площею 19,2 кв.м та торгові вітрини, що знаходяться за адресою АДРЕСА_1, Первомайського району Миколаївської області за договором купівлі-продажу від 18 грудня 2006 року.

Відмовляючи у позові про визнання за позивачем права власності на 8 частину 20/100 частин комплексу торговельних павільйонів сьомої черги павільйону № 2, загальною площею 19,2 кв.м., що знаходиться в АДРЕСА_1, на земельній ділянці фонду сільської ради, вартістю 68110 грн., суд першої інстанції виходив з того, що відповідно до ст. ст. 57, 61 СК України, п.29 Постанови Пленуму Верховного Суду України «Про практику застосування законодавства при розгляді справ про право на шлюб, розірвання шлюбу, визнання його недійсним та поділ майна подружжя» № 11 від 21 грудня 2007 року, майно приватного підприємства чи фізичної особи-підприємця не є об'єктом спільної сумісної власності подружжя, інший із подружжя має право тільки на частку одержаних доходів від цієї діяльності.

Скасовуючи рішення суду першої інстанції в частині відмови в задоволенні вимоги про поділ 20/100 частин комплексу торговельних павільйонів та задовольняючи позов у вказаній частині, при цьому стягнувши вартість 8 частини торгових вітрин, суд апеляційної інстанції виходив з того, що сторони набули права спільної сумісної власності на спірне нежитлове приміщення, а той факт, що придбавалося воно для зайняття ОСОБА_5 підприємницькою діяльністю та фактично з такою метою використовується, правового значення не має, оскільки законом не заборонено використання майна, належного фізичній особі, для зайняття підприємницькою діяльністю і правовий режим такого майна це не змінює.

Оскільки судами встановлено, що договір купівлі-продажу від 18 грудня 2006 року ОСОБА_5 уклала як фізична особа, то за таких обставин, суд апеляційної інстанції правомірно вважав, що розмір часток майна дружини та чоловіка при поділі майна, що є об'єктом права спільної сумісної власності подружжя, є рівним...».

45. Колегія суддів судової палати у цивільних справах Апеляційного суду Хмельницької області у своєму рішенні від 01 квітня 2014 року (№ судової справи за даними ЄДРСР - 2218/1368/2011, № рішення за даними ЄДРСР - 38338946) зазначила наступне:

«...Стаття 57 СК України визначає перелік майна, що є особистою приватною власністю одного із подружжя та підстави її набуття.

Підстави набуття права спільної сумісної власності подружжя визначені в ст.60 СК України. Вважається, що кожна річ, набута за час шлюбу, крім речей індивідуального користування, є об'єктом права спільної сумісної власності подружжя.

14 грудня 2004 року ОСОБА_1 як приватним підприємцем зі згоди ОСОБА_2 придбано земельну ділянку несільськогосподарського призначення площею 0,12 га для обслуговування будівель пункту мийки легкових автомобілів за межами села Грузевиця Хмельницького району, що призначена для здійснення підприємницької діяльності, вартістю 94 764 грн...»

«... Не заслуговують на увагу доводи апеляційної скарги ОСОБА_1 про те, що спірна земельна ділянка придбана не за спільні кошти подружжя, а за особисті кошти, одержані ним від здійснення підприємницької діяльності.

Так, відповідно до ч.1 ст. 60 СК України майно, набуте подружжям за час шлюбу, належить дружині та чоловікові на праві спільної сумісної власності незалежно від того, що один з них не мав з поважної причини (навчання, ведення домашнього господарства, догляд за дітьми, хвороба тощо) самостійного заробітку (доходу).

В силу ч.2 ст. 61 СК України об'єктом права спільної сумісної власності є заробітна плата, пенсія, стипендія, інші доходи, одержані одним із подружжя, - тобто, доходи ОСОБА_1, одержані ним від здійснення підприємницької діяльності в період шлюбу з позивачем, є спільними коштами подружжя, а не його особистими коштами.

Колегія суддів враховує, що відповідно до Рішення Конституційного Суду України від 19.09.2012 року №17-рп/2012, яким офіційно розтлумачено положення ч.1 ст. 61 СК України, статутний капітал та майно приватного підприємства, сформовані за рахунок спільної сумісної власності подружжя, є об'єктом права спільної сумісної власності подружжя.

Зважаючи на наведені вимоги закону, а також враховуючи наявну нотаріально посвідчену заяву позивача про надання згоди на придбання земельної ділянки під автомийку, надану у відповідності до ч.ч.1-3 ст. 65 СК України, суд першої інстанції дійшов обґрунтованого висновку про те, що земельна ділянка несільськогосподарського призначення площею 0,12 га для обслуговування пункту автомийки легкових автомобілів, яка розташована на території Грузевицької сільської ради Хмельницького району Хмельницької області, кадастровий номер 6825082200, придбана 14.12.2004 року ОСОБА_1 як приватним підприємцем за кошти, сформовані за рахунок спільної сумісної власності подружжя, користуватися нею спільно сторони не можуть, а тому на користь позивача ОСОБА_2 слід стягнути кошти в сумі 47 382 грн., що складають половину вартості всієї земельної ділянки.

46. Колегія суддів судової палати у цивільних справах Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ, залишаючи без змін вищевказане рішення Апеляційного суду Хмельницької області від 01 квітня 2014 року, у своїй ухвалі від 19 червня 2014 року (справа № 6-19098св14, № рішення у ЄДРСР - 39407256) дійшла наступних висновків:

«... У поданій касаційній скарзі ОСОБА_5, посилаючись на порушення судами норм процесуального права та неправильне застосування матеріального права, ухвалені у справі судові рішення в частині визнання спільною сумісною власністю, придбаної ним 14 грудня 2004 року як приватним підприємцем земельної ділянки несільськогосподарського призначення, площею 0,12 га для обслуговування пункту автомийки легкових автомобілів, яка розташована за межами села Грузевиця Хмельницького району Хмельницької області, призначеної для здійснення підприємницької діяльності, скасувати. Зменшити суму коштів, стягнутих з нього на користь ОСОБА_4, до 23 399 грн 05 коп., виключивши з них половину вартості земельної ділянки - 47 382 грн. У решті рішення залишити без змін.

Касаційні скарги ОСОБА_5 та ОСОБА_4 необхідно відхилити з огляду на наступне...»

«... Встановлено й це вбачається з матеріалів справи, що оскаржуване рішення суду першої інстанції у незмінній частині та рішення апеляційного суду ухвалено з додержанням норм матеріального та процесуального права, доводи скарг про неправильне застосування норм матеріального і порушення норм процесуального права безпідставні...».

47. Колегія суддів судової палати у цивільних справах Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ, скасовуючи рішення судів попередніх інстанцій та направляючи справу на новий розгляд до суду першої інстанції, у своїй ухвалі від 21 серпня 2013 року (справа № 6-23274св13, № рішення у ЄДРСР -33130604) зазначила наступне:

«... Відповідно до ст. 61 СК України об'єктом права спільної сумісної власності подружжя може бути будь-яке майно, за винятком виключеного з цивільного обороту. Якщо одним із подружжя укладено договір в інтересах сім'ї, то гроші, інше майно, в тому числі гонорар, виграв, які були одержані за цим договором, є об'єктом права спільної сумісної власності подружжя...»

«... Згідно рішення Конституційного Суду України від 19 вересня 2012 року № 17-рп/2012 у справі за конституційним зверненням приватного підприємства „КЮ“ щодо офіційного тлумачення положення частини першої статті 61 Сімейного кодексу України приватне підприємство (або його частина), засноване одним із подружжя, - це окремий об'єкт права спільної сумісної власності подружжя, до якого входять усі види майна, у тому числі вклад до статутного капіталу та майно, виділене з їх спільної сумісної власності. Таким чином, статутний капітал та майно приватного підприємства, сформовані за рахунок спільної

сумісної власності подружжя, є об'єктом їх спільної сумісної власності.

Виходячи з наведеного, спільним майном подружжя може бути і майно, яке використовується для господарської діяльності фізичною особою-підприємцем за умови, що воно придбане за рахунок належних подружжю коштів.

Суди при вирішенні спору зазначеного не врахували, дійшли помилкового висновку, що торговельний павільйон «ОСОБА_3» не є об'єктом спільної сумісної власності подружжя.

Та обставина, що торговельний павільйон використовується для зайняття підприємницькою діяльністю одним із подружжя може бути врахована при обранні способу його поділу та виділенню цьому подружжю майна, із компенсацією іншому належній йому частки в ньому...»

48. Колегія суддів судової палати у цивільних справах Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ, залишаючи без змін рішення Апеляційного суду Тернопільської області від 08 грудня 2009 року, у своїй ухвалі від 11 травня 2012 року (справа № 6-820св12, № рішення у ЄДРСР - 25240551) зазначила наступне:

«...Відповідно до ч. 1 ст. 60 СК України майно, набуте подружжям за час шлюбу, належить дружині та чоловікові на праві спільної сумісної власності.

Відповідно до ст.ст. 57, 61 СК України, ст. 52 ЦК України майно приватного підприємства чи фізичної особи - підприємця не є об'єктом спільної сумісної власності подружжя. Інший з подружжя має право тільки на частку одержаних доходів від цієї діяльності.

Суд першої інстанції, відмовляючи у задоволенні позову ОСОБА_3 виходив із того, що приміщення «ІНФОРМАЦІЯ_1» використовується для здійснення відповідачем підприємницької діяльності.

Суд апеляційної інстанції, скасовуючи рішення суду першої інстанції і задовольняючи частково позовні вимоги ОСОБА_3, повно і всебічно дослідив та надав оцінку наданим сторонами доказам у справі, правильно виходив із того, що спірне майно збудовано за спільні кошти подружжя та з недоведеності ОСОБА_4 факту, що приміщення «ІНФОРМАЦІЯ_1» є його майном, як фізичної особи-підприємця...»

«...З урахуванням викладеного, колегія суддів дійшла висновку, що рішення суду апеляційної інстанції ухвалено з додержанням норм процесуального та правильним застосуванням норм матеріального права...»

49. Колегія суддів судової палати у цивільних справах Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ, залишаючи без змін рішення Апеляційного суду Івано-Франківської області від 27 січня 2014 року, у своїй ухвалі від 17 квітня 2014 року (справа № 6-8049св14, № рішення у ЄДРСР - 38456943) зазначила наступне:

«...Доводи касаційної скарги про те, що приміщення магазину по АДРЕСА_2 не могло бути предметом поділу між сторонами, оскільки придбалось ОСОБА_1, як приватним підприємцем і використовується для здійснення підприємницької діяльності, а відтак не є об'єктом спільної сумісної власності подружжя, підлягають відхиленню.

З долучених до справи договорів купівлі - продажу вказаного приміщення магазину та земельної ділянки, на якій він розміщений, вбачається, що вони придбані ОСОБА_1 При цьому у них не зазначено, що остання придбавала їх як фізична особа - підприємець. Вказані договори укладені в період перебування сторін у шлюбі.

Доказів про те, що на придбання цього майна були використані особисті кошти ОСОБА_1 не надано.

За таких обставин суд дійшов обгрунтованого висновку про те, що приміщення магазину є спільною сумісною власністю подружжя та визнав за кожним із них право на його 3 частину...»

50. Колегія суддів судової палати у цивільних справах Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ, у своїй ухвалі від 30 жовтня 2013 року (справа № 6-24979св13, № рішення у ЄДРСР -34640854) зазначила наступне:

«...За загальним правилом спільною сумісною власністю подружжя, що підлягає поділу (ст. ст. 60, 69 СК України, ч. 3 ст. 368 ЦК України) відповідно до чч. 2, 3 ст. 325 ЦК України можуть бути будь-які види майна, за винятком тих, які згідно із законом не можуть їм належати (виключені з цивільного обороту), незалежно від того, на ім'я кого з подружжя вони були придбані чи внесені грошовими коштами, якщо інше не встановлено шлюбним договором чи законом...»

«...Отже, як саме вбудоване приміщення, так і квартири, що були переобладнані, були придбані ОСОБА_4 під час перебування у шлюбі з ОСОБА_3

При цьому, як вбачається з договорів купівлі-продажу та міни на придбання квартир, спірне майно було набуто ОСОБА_4 як фізичною особою, а не як приватним підприємцем.

Доказів використання ОСОБА_5 спірного майна для здійснення підприємницької діяльності матеріали справи не містять.

Сам факт визнання рішенням господарського суду права власності на вбудоване приміщення за

ОСОБА_4 як за приватним підприємцем не наділяє автоматично спірне приміщення статусом майна приватного підприємця, оскільки квартири, які були переобладнані в приміщення магазину були спільним майном подружжя...».

51. Колегія суддів судової палати у цивільних справах Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ, скасовуючи рішення Апеляційного суду Автономної Республіки Крим від 01 грудня 2010 року та залишаючи в силі рішення Сакського міськрайонного суду Автономної Республіки Крим від 10 серпня 2010 року, у своїй ухвалі від 03 серпня 2011 року (справа № 6-3061св11, № рішення у ЄДРСР - 17680665) зазначила наступне:

«...Судами встановлено, що сторони перебували у зареєстрованому шлюбі з вересня 1991 року по 27 березня 2008 року. 26 березня 2007 року ними шляхом викупу об'єкта комунальної власності придбано нежитлове приміщення за адресою: АДРЕСА_1, покупцем у договорі вказано фізичну особу ОСОБА_7 (а.с.7).

Задовольняючи позов, суд першої інстанції обгрунтовано виходив з того, що нежитлове приміщення придбане під час перебування сторін у зареєстрованому шлюбі, отже є спільним майном подружжя, оскільки законом презюмується, що будь яке майно, набуте подружжям за час шлюбу, належить дружині та чоловікові на праві спільної сумісної власності.

Скасовуючи рішення суду першої інстанції, апеляційний суд послався на те, що ОСОБА_7 є приватним підприємцем та використовує спірне приміщення для зайняття підприємницькою діяльністю, а тому це приміщення слід визнати його особистою власністю.

З такими висновками апеляційного суду погодитись не можна, оскільки в ідповідно до ст. 60 СК України майно, набуте подружжям за час шлюбу, належить дружині та чоловікові на праві спільної сумісної власності, кожна річ, набута за час шлюбу, крім речей індивідуального користування, є об'єктом права спільної сумісної власності подружжя, а використання ОСОБА_7 нежитлового приміщення, придбаного на його імя як фізичної особи, для зайняття підприємницькою діяльністю без доведеності обставин придбання майна саме як фізичною-особою підприємцем, не свідчить про те, що це майно є його особистою власністю.

З урахуванням наведеного рішення суду апеляційної інстанції є таким, що ухвалено з порушенням норм матеріального права, а тому підлягає скасуванню із залишенням в силі рішення суду першої інстанції, яке є законним та обгрунтованим...».

52. Крім того, у своїй Постанові від 11 березня 2015 року Судова палата у цивільних справах Верховного Суду України, по справі № 6-21цс15 (№ рішення у ЄДРСР – 43307434), встановивши що існує неоднакове застосування судом касаційної інстанції одних і тих самих норм матеріального права, а саме: статей 57, 60, 61 СК України, висловила таку правову позицію:

«...Основою майнових відносин подружжя є положення про те, що майно, набуте подружжям за час шлюбу, належить дружині та чоловікові на праві спільної сумісної власності незалежно від того, що один з них не мав з поважної причини (навчання, ведення домашнього господарства, догляд за дітьми, хвороба тощо) самостійного заробітку (доходу); вважається, що кожна річ, набута за час шлюбу, крім речей індивідуального користування, є об'єктом права спільної сумісної власності подружжя (стаття 60 СК України).

Об'єктом права спільної сумісної власності подружжя може бути будь-яке майно, за винятком виключеного з цивільного обороту (стаття 61 СК України)...».

«...Правові підстави визнання майна особистою приватною власністю дружини, чоловіка закріплені у статті 57 СК України.

Одним із видів розпорядження власністю є право власника використовувати своє майно для здійснення підприємницької діяльності, крім випадків, встановлених законом; законом можуть бути встановлені умови використання власником свого майна для здійснення підприємницької діяльності (стаття 320 ЦК України).

Правовідносини щодо здійснення підприємницької діяльності фізичною особою врегульовані главою 5 ЦК України.

Так, згідно зі статтею 52 ЦК України фізична особа-підприємець відповідає за зобов'язаннями, пов'язаними з підприємницькою діяльністю, усім своїм майном, крім майна, на яке згідно із законом не може бути звернено стягнення.

Фізична особа-підприємець, яка перебуває у шлюбі, відповідає за зобов'язаннями, пов'язаними з підприємницькою діяльністю, усім своїм особистим майном і часткою у спільній сумісній власності подружжя, яка належатиме йому при поділі цього майна.

Отже, майно фізичної особи-підприємця (яке використовується для господарської діяльності фізичною особою-підприємцем) вважається спільним майном подружжя, як і інше майно, набуте в період шлюбу, за умови, що воно придбане за рахунок належних подружжю коштів.

Використання одним із подружжя зазначеного майна для здійснення підприємницької діяльності може бути враховано при обранні способу поділу цього майна.

Таким чином, системний аналіз вищезазначених норм матеріального права дозволяє дійти висновку про те, що майно фізичної особи-підприємця може бути об'єктом спільної власності подружжя і предметом поділу між ними з урахуванням загальних вимог законодавства щодо критеріїв визначення спільного майна подружжя та способів поділу його між ними.

Саме з такого розуміння зазначених норм матеріального права виходив і суд касаційної інстанції, постановляючи ухвали колегії суддів судової палати у цивільних справах Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 21 серпня 2013 року, від 11 травня 2012 року, від 23 листопада 2011 року, від 30 жовтня 2013 року та від 3 серпня 2011 року, які надані заявником як приклад неоднакового застосування судом касаційної інстанції статей 57, 60, 61 СК України в подібних правовідносинах.

У справі, яка переглядається, судом встановлено, що нерухоме майно (нежитлові будівлі) набуте ОСОБА_2 в період шлюбу та використовується нею для здійснення підприємницької діяльності.

Разом із тим, зробивши висновок про те, що спірне майно відноситься до правового режиму спільної сумісної власності подружжя, суд апеляційної інстанції водночас дійшов взаємовиключних висновків про те, що це майно належить ОСОБА_2 як фізичній особі-підприємцю, та не вирішив по суті спір щодо поділу зазначеного майна...».

53. Зі змісту вищевказаних судових рішень вбачається неоднозначне застосування судами України одних і тих самих норм матеріального права (частина перша та друга статті 60, частина друга статті 61 СК України) у подібних правовідносинах, яке полягає в тому, що в одному випадку (судові рішення, які ухвалені в рамках другого провадження, див. п. п. 17-29 вище) суди погодилися з тим, що на такі об'єкти нерухомості як нежитлове приміщення та земельну ділянку розташовану під ним не поширюється режим спільного сумісного майна подружжя, оскільки придбане за кошти отримані від підприємницької діяльності та є майном фізичної особи-підприємця, а в іншому випадку (судові рішення як приклади неоднозначного застосування норм закону, див. п. п. 41-52 вище) суди виходили із того, що майно фізичної особи - підприємця так само і його (її) доходи від підприємницької діяльності є об'єктом права спільної сумісної власності подружжя, а сам факт використання нерухомого майна для зайняття підприємницькою діяльністю не має правового значення, оскільки законом не заборонено використання майна, належного фізичній особі для зайняття підприємницькою діяльністю.

54. Згідно з правовою позицією Конституційного Суду України під неоднозначним застосуванням судами України положень Конституції чи законів України розуміється різне застосування одних і тих же їх норм за однакових юридично значимих обставин в судових рішеннях, які набули законної сили (Ухвала від 22 листопада 2011 року N 58-у/2011).

55. За правовою позицією Конституційного Суду України рішення судів загальної юрисдикції різних інстанцій у конкретній справі між тими самими сторонами, про той же предмет і з тих же підстав не визнаються доказом неоднозначного застосування норм закону (ухвали Конституційного Суду України від 13 жовтня 2005 року N 36-у/2005, від 21 жовтня 2010 року N 65-у/2010).

56. Отже, в цілях пункту 3, 4 частини другої статті 42, статті 94 Закону України «Про Конституційний Суд України», а також офіційних правових позицій КСУ, судові рішення, які прийняті в рамках розгляду дванадцяти різних цивільних справ за участю різних осіб, є тими судовими рішеннями на які я можу обґрунтовано посилатися як на численні та беззаперечні докази неоднозначного застосування судами України положень частини першої та другої статті 60, частини другої статті 61 СК України за однакових юридично значимих обставин. При цьому, всі судові рішення на які я посилаюся, набули законної сили. На виконання рекомендацій, що містяться у інформаційно-методичних матеріалах для громадян, іноземців, осіб без громадянства та юридичних осіб щодо підготовки конституційних звернень які підготовлені відповідно до Закону України «Про Конституційний Суд України», Регламенту Конституційного Суду України з урахуванням

практики Конституційного Суду України, мною надаються, у переважній більшості, рішення суду касаційної інстанції, які підтверджують наявність неоднозначного застосування судами України відповідних норм СК України. Рішення судів апеляційної інстанції, які теж додаються мною до конституційного звернення, вступили в законну силу та були залишені без змін відповідними ухвалами Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ на які зроблено посилання у даному зверненні та які теж додаються. У свою чергу, законна сила ухвал Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ, які додані до конституційного звернення, підтверджується змістом Постанови від 11 березня 2015 року Судової палати у цивільних справах Верховного Суду України по справі № 6-21ц15 яка є остаточною. Зазначеною постановою Верховного Суду України також, беззаперечно, доводяться факти неоднозначного застосування положень частини першої та другої статті 60, частини другої статті 61 СК України (див. п. 52 вище). Всі надані мною рішення та ухвали з чотирнадцяти різних цивільних справ однієї категорії (поділ майна подружжя) отримані з офіційного джерела, а саме, з Єдиного державного реєстру судових рішень із зазначенням реквізитів кожного судового рішення. Що ж стосується судових рішень ухвалених в рамках другого цивільного провадження,

надаються

Конституційному Суду України належним чином засвідчені копії відповідних судових рішень з мокрими печатками судів та підписами суддів. Отже, законна сила цих рішень і їх юридичний зміст відповідає оригіналам судових рішень, що залишилися в матеріалах зазначеної цивільної справи, в архіві районного суду

57. Юридичний зміст судових рішень у даному конституційному зверненні, дає підстави для висновку про те, що одні й ті ж норми Сімейного кодексу України від 10 січня 2002 року № 2947-III по різному застосовані судами України за однакових юридично значимих обставин. При цьому, така «однаковість» юридично значимих обставин вбачається як з підстав так і предмету заявлених позовних вимог у вищевказаних цивільних справах, які належать до однієї категорії.

58. Слід зазначити, що неоднозначне застосування судами України положень ст. ст. 60, 61 СК України призвело до порушення конституційних прав і свобод, адже за результатами розгляду позову про визнання майна об'єктом спільної сумісної власності подружжя та його поділ (див. п.п. 17-29 вище, друге провадження) суди ухвалили рішення якими відмовилися визнати спільною власністю подружжя придбане, під час зареєстрованого шлюбу, нерухоме майно, а саме:

При цьому, при укладені обох договорів купівлі-продажу нерухомого майна надавав нотаріально посвідчені заяви якими висловлював свою згоду на придбання цього майна а в самих договорах чітко зазначається, що майно придбавається за спільні кошти подружжя які набуті під час зареєстрованого шлюбу.

59. Таким чином, у результаті неоднозначного застосування судами положень частини першої та другої статті 60, частини другої статті 61 СК України свавільно позбавлений права власності на нерухоме майно, яке придбано під час шлюбу та за спільні кошти подружжя. Це нерухоме майно має ринкову вартість, а тому його

присудження лише одному із подружжя, представляє собою істотне порушення конституційного права яке гарантоване ст. 41 Конституції України.

60. Так, відповідно до частини 1 статті 41 Конституції України - кожен має право володіти, користуватися і розпоряджатися своєю власністю, результатами своєї інтелектуальної, творчої діяльності, а частиною 4 цієї ж статті визначено, що ніхто не може бути протиправно позбавлений права власності. Право приватної власності є непорушним.

61. Крім того, відмова національних судів України у задоволенні позову до колишньої дружини, про визнання нерухомого майна об'єктом спільної сумісної власності подружжя та поділ цього майна, становило незаконне та непропорційне втручання у права, гарантовані статтею 1 Першого Протоколу до Конвенції «Про захист прав та основоположних свобод людини». Відповідне положення Протоколу до Конвенції передбачає:

«Кожна фізична або юридична особа має право мирно володіти своїм майном. Ніхто не може бути позбавлений своєї власності інакше як в інтересах суспільства і на умовах, передбачених законом і загальними принципами міжнародного права.

Проте попередні положення жодним чином не обмежують право держави вводити в дію такі закони, які вона вважає за необхідне, щоб здійснювати контроль за користуванням майном відповідно до загальних інтересів або для забезпечення сплати податків чи інших зборів або штрафів».

62. Європейський Суд з прав людини неодноразово зазначав, що заявник може стверджувати про порушення статті 1 Першого Протоколу до Конвенції лише якщо стверджені заходи або рішення стосуються його майна в розумінні цього положення. Поняття «майна» може стосуватися «існуючого майна» і активів, включаючи майнові зобов'язання, щодо яких заявник може заявити про те, що в нього існують принаймні «законні сподівання» на отримання реальної можливості користуватися правом власності (J.A. Pye (Oxford) Ltd і J.A. Pye (Oxford) Land Ltd проти Сполученого Королівства, § 61).

63. Рішення національних судів України, які ухвалені в рамках розгляду другого провадження (див. п.п. 17-29 вище), безпосередньо стосуються вже існуючого майна, в розумінні статті 1 Першого Протоколу до Конвенції, адже це прямо впливає зі змісту нотаріально посвідчених правовстановлюючих документів на спірне нерухоме майно яке було придбано, у зареєстрованому шлюбі, за спільні кошти подружжя про що чітко вказано у договорах купівлі-продажу.

64. Крім того, за нормами відповідного національного права (стаття 368 ЦК України, стаття 60 СК України), якщо майно було набуто під час шлюбу, це призводить до презумпції того, що таке майно представляє собою спільну сумісну власність подружжя. Це означає, що ні дружина, ні чоловік не зобов'язані доводити існування його, або її права спільної сумісної власності подружжя, щодо майна придбаного у шлюбі.

65. Разом з тим, висновки районного суду що містяться у рішенні від 31.03.2013 року, апеляційного суду області, у рішенні від Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ, в ухвалі, у постанові Судової палати в цивільних справах Верховного Суду України є прямо протилежними і свідчать про те, що спірне нерухоме майно, а саме:

поділу не підлягає.

66. При цьому, у вищевказаних рішеннях суди прямо посилаються на те, що спірне нерухоме майно хоч і було набуто в шлюбі, однак воно не є спільним сумісним майном подружжя, оскільки придбане за рахунок особистих доходів , отриманих від підприємницької діяльності, та для зайняття підприємницькою діяльністю.

67. Відповідно до частини 2 статті 61 СК України - об'єктом права спільної сумісної власності є заробітна плата, пенсія, стипендія, інші доходи, одержані одним із подружжя.

68. Таким чином, з цього положення кодексу вбачається, що під поняттям «інші доходи», слід розуміти доходи, що отримані одним з подружжя від підприємницької діяльності і вони також мають вважатися спільним сумісним майном подружжя, оскільки інше не передбачено нормами чинного законодавства України. Важливим є і те, що аналогічні висновки містяться у висновках доктора юридичних наук, професора, члена Науково-консультативної ради при Верховному Суді України - підготовлений ним, за дорученням Верховного Суду України, спеціально для розгляду заяви про перегляд ухвали Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 16.07.2014 року, у зв'язку з неоднаковим застосуванням ст.ст. 57,60,61 СК України, судом касаційної інстанції (див. Додаток № 48).

69. Вичерпний перелік правових підстав для набуття права особистої приватної власності дружини, чоловіка на майно яке набуто під час шлюбу передбачено нормами статті 57 СК України яка не містить правила згідно якого майно яке придбане за рахунок особистих доходів отриманих від підприємницької діяльності, та для зайняття підприємницькою діяльністю є особистою приватною власністю дружини, чоловіка, що здійснює таку діяльність.

70. За таких обставин висновки судів у рамках другого цивільного провадження (див. п.п. 22-24 вище) про те, є одноосібним власником спірного нерухомого майна лише на тій підставі, що придбала це майно за рахунок особистих доходів отриманих від підприємницької діяльності, сформульовані у результаті неоднакового застосування частини першої та другої статті 60, частини другої статті 61 Сімейного Кодексу України, що призвело до істотного порушення моїх конституційних прав і свобод.

71. Права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави. Утвердження і забезпечення прав і свобод людини є головним обов'язком держави (частина друга статті 3 Конституції України). Утвердження правової держави, відповідно до приписів статті 1, другого речення частини третьої статті 8, статті 55 Основного Закону України полягає, зокрема, у гарантуванні кожному судового захисту прав і свобод, а також у запровадженні механізму такого захисту.

72. У контексті вищевикладеного дане звернення до Конституційного Суду України є останньою можливістю виправити ситуацію яка склалася з порушенням конституційних прав і свобод внаслідок неоднозначного застосування судами загальної юрисдикції положень статей 60, 61 Сімейного Кодексу України.

73. Отже, існує необхідність в офіційному тлумаченні вищевказаних положень Сімейного кодексу України.

74. У разі, якщо Конституційний Суд України відкриє провадження за цим конституційним зверненням та прийме рішення про надання офіційного тлумачення відповідних норм Сімейного кодексу України, про які вказано вище, це надасть реальну, практичну можливість реалізувати своє конституційне право яке гарантоване

ст. 41 Конституції України шляхом повторного звернення до суду загальної юрисдикції з іншим фактичним та правовим обґрунтуванням позовних вимог.

75. На підставі викладеного, керуючись ст.ст. 42, 94 Закону України «Про Конституційний Суд України», -

П Р О Ш У:

1. Відкрити конституційне провадження за даним зверненням.

2. Прийняти рішення яким надати офіційне тлумачення положенням частини першої та другої статті 60, частини другої статті 61 Сімейного кодексу України, в аспекті таких питань :

- з огляду на дійсний зміст частини першої та другої статті 60 Сімейного кодексу України, чи вважається спільною сумісною власністю подружжя, нерухоме майно яке придбано під час зареєстрованого шлюбу, оформлене на одного із подружжя як покупець за договором купівлі-продажу, із вказівкою у договорі інформації про те, що покупець діє в якості суб'єкта підприємницької діяльності – фізичної особи, та за наявності у договорі відомостей про те, що другий із подружжя надав нотаріально посвідчену згоду на укладення договору купівлі-продажу майна ?

- з огляду на частину другу статті 61 Сімейного кодексу України чи вважаються об'єктом права спільної сумісної власності доходи, одержані одним із подружжя від здійснення підприємницької діяльності та під час зареєстрованого шлюбу ?

Перелік документів і матеріалів, що додаються у копіях, у трьох примірниках:

1. Паспорт громадянина України – (сторінки 1-5, 8-11).
2. Кредитна угода
3. Витяг з рішення 19 сесії V скликання міської ради
4. Державний акт на право власності на земельну ділянку
5. Витяг з рішення виконавчого комітету міської ради
6. Витяг про реєстрацію права власності на нерухоме майно
7. Витяг про реєстрацію права власності на нерухоме майно
8. Свідоцтво про право власності на нерухоме майно
9. Договір купівлі-продажу нерухомого майна
10. Витяг з Державного реєстру правочинів
11. Витяг про реєстрацію права власності на нерухоме майно
12. Свідоцтво про державну реєстрацію фізичної особи-підприємця
13. Договір купівлі-продажу земельної ділянки
14. Державний акт на право власності на земельну ділянку
15. Квитанція про сплату грошових коштів за житло.
16. Акт про виконання зобов'язання за кредитною угодою.
17. Позовна заява про розірвання шлюбу
18. Свідоцтво про шлюб
19. Свідоцтво про народження
20. Довідка ОСББ про склад сім'ї та реєстрацію.
21. Рішення районного суду
22. Ухвала апеляційного суду області
23. Позовна заява про поділ майна подружжя.
24. Ухвала районного суду
25. Звіт про оцінку вартості спірного нерухомого майна
26. Витяг з реєстру прав власності на нерухоме майно
27. Ухвала районного суду
28. Позовна заява про поділ майна.
29. Висновок експертного будівельно-технічного і автотоварознавчого дослідження
30. Ухвала районного суду

31. Заперечення проти позову
32. Ухвала районного суду
33. Висновок експертного будівельно-технічного дослідження
34. Довідка приватного нотаріуса
35. Позовна заява
36. Позовна заява
37. Позовна заява
38. Позовна заява
39. Рішення районного суду у справі
40. Апеляційна скарга
41. Рішення апеляційного суду області
42. Касаційна скарга
43. Ухвала Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ
44. Заява про перегляд судового рішення.
45. Ухвала Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ
46. Ухвала Верховного Суду України
47. Супровідний лист Науково-дослідного інституту приватного права і підприємництва імені академіка Ф. Г. Бурчака
48. Науковий висновок доктора юридичних наук, професора, члена Науково-консультативної ради при Верховному Суді України, щодо норм матеріального права, які неоднаково застосовані судом касаційної інстанції у подібних ситуаціях.
49. Супровідний лист вченого секретаря Науково-консультативної ради при Верховному Суді України
50. Постанова Верховного Суду України у справі
51. Позовна заява
52. Рішення районного суду
53. Рішення Апеляційного суду Донецької області від 21.06.2012 р. у справі № 22ц/0590/7013/12 (№ судової справи за даними ЄДРСР – 2-14/12, № рішення за даними ЄДРСР - 25692865).
54. Ухвала Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 11.12.2013 року по справі № 6-32299св13, № рішення у ЄДРСР - 35949849.
55. Ухвала Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 23.01.2013 року по справі № 6-39768ск12, № рішення у ЄДРСР - 28842840.
56. Ухвала Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 23.11.2011 року по справі № 6-18405св11, № рішення у ЄДРСР - 20204899.
57. Рішення Апеляційного суду Хмельницької області від 01.04.2014 р. по справі № 2218/1368/2011 (№ судової справи за даними ЄДРСР - 2218/1368/2011, № рішення за даними ЄДРСР - 38338946).
58. Ухвала Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 19.06.2014 року по справі № 6-19098св14, № рішення у ЄДРСР - 39407256.
59. Ухвала Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 21.08.2013 року по справі № 6-23274св13, № рішення у ЄДРСР - 33130604.
60. Ухвала Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 11.05.2012 року по справі № 6-820св12, № рішення у ЄДРСР - 25240551.
61. Ухвала Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 17.04.2014 року по справі № 6-8049св14, № рішення у ЄДРСР - 38456943.
62. Ухвала Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 30.10.2013 року по справі № 6-24979св13, № рішення у ЄДРСР - 34640854.
63. Ухвала Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 03.08.2011 року по справі № 6-3061св11, № рішення у ЄДРСР - 17680665.
64. Постанова Судової палати у цивільних справах Верховного Суду України від 11.03.2015 р. по справі № 6-21ц15, № рішення у ЄДРСР – 43307434.
65. Витяг із Сімейного кодексу України від 10 січня 2002 року № 2947-III із зазначенням відповідних норм які потребують офіційного тлумачення та відомостями про офіційні джерела публікації документа.
66. Нотаріально посвідчена довіреність на представництво інтересів Божекул С.В. у конституційному провадженні в Конституційному Суді України.

Дата подання конституційного звернення: 29.12.2015 року.

З повагою до Суду,

Суб'єкт права на конституційне звернення

Божекул С. В.